

JAN KOCHANOWSKI

Tren V

JAN KOCHANOWSKI

TRENY

Tren V¹

Jako oliwka mała pod wysokim sadem²

Idzie³ z ziemi⁴ ku górze macierzyńskim szladem⁵,

Jeszcze ani gałązek, ani listków rodząc,

Sama tylko dopi⁶ro⁶ szczupłym prątkiem⁷ wschodząc;

Tę, jeśli ostre ciernie⁸ lub rodne⁹ pokrzywę

Uprzątając, sadownik¹⁰ podciął ukwapliwy¹¹,

Mdleje¹² zaraz, a zbywszy¹³ siły przyrodzonej¹⁴,

Upada przed nogami matki ulubionej.

Takci się mej namilszej Orszuli dostało:

Przed oczyma rodziców swoich rostać¹⁵, mało

Od ziemi się co¹⁶ wzniosłszy, duchem zaraźliwym¹⁷

Srogiej śmierci otchniona¹⁸, rodzicom troskliwym¹⁹

U nóg martwa upadła. O zła Persefona²⁰,

Mogłaś tak wielu łzam²¹ dać upłynąć płono²²?

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Trenach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²*sad** (starop.) — drzewo owocowe. [przypis redakcyjny]

³*idzie** (starop.) — rośnie. [przypis redakcyjny]

⁴*z ziemi* (forma starop.) — z ziemi. [przypis redakcyjny]

⁵*macierzyńskim szladem* (starop.) — śladem matki, drzewa macierzyńskiego, zwanego tu sadem (w. 1). [przypis redakcyjny]

⁶*dopiro* (starop.) — dopiero. [przypis redakcyjny]

⁷*szczupły prątek* (starop.) — cienki pęd. [przypis redakcyjny]

⁸*ciernie** (daw.) — cierniste krzewy (np. tarnina, głóg). [przypis redakcyjny]

⁹*rodny* (starop.) — urodzajny, bujny, płenny, rodzący. [przypis redakcyjny]

¹⁰*sadownik* — ogrodnik zajmujący się owocami (por. czas. „sadzic”). [przypis redakcyjny]

¹¹*ukwapliwy* (starop.) — skwapliwy, śpieszący się, niecierpliw. [przypis redakcyjny]

¹²*mdleć* (daw.) — tracić siły, słabnąć, więdnąć. [przypis redakcyjny]

¹³*zbywszy* (starop.) — pozbywszy się, utraciwszy. [przypis redakcyjny]

¹⁴*przyrodzony* (daw.) — naturalny. [przypis redakcyjny]

¹⁵*rostać* (starop.; imiesł. od *rosć*: rosnąć) — rosnąc. [przypis redakcyjny]

¹⁶*mało (...)* *co* (starop.) — zaledwie, trochę. [przypis redakcyjny]

¹⁷*duch zaraźliwy* — tchnienie zarazy lub porażająca zła siła, siła diabelska. [przypis redakcyjny]

¹⁸*otchniony* (daw.) — owiany (zob. wyrazy „tchnąć”, „tchnienie”, „oddech”). [przypis redakcyjny]

¹⁹*troskliwy** (starop.) — stroskany, zatroskany. [przypis redakcyjny]

²⁰Persefona — tu: uosobienie śmierci. [przypis redakcyjny]

²¹*łzam* (starop. forma C. lp. rodz. ż.) — łzom. [przypis redakcyjny]

²²*płono* (starop.) — daremnie, na próżno (dziś mówi się: „płonne nadzieje”). [przypis redakcyjny]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-v>

Tekst opracowany na podstawie: Jan Kochanowski, *Treny*, Drukarnia Łazarzowa, wyd. 2, Kraków, 1583

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: [slightly everything@Flickr](mailto:slightlyeverything@Flickr), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.